

בחינה – הלכות בשר וחלב – סימן פ"ז, פ"ח, פ"ט, צ'

שם: _____

עליך לענות כל השאלות בכתב ברור. **שים לב:** אורך השורות אינו מעיד על אורך התשובה

(1) אם כבש בשר וחלב ביחד, האם אסור מדאורייתא, מדרבנן, או מותר, ולמה: לאכלו? לבשלו? בהנאה?

(2) אם אכל סוס-בורגר שנתבשל ממש עם חלב, האם עבר על איסור בשר וחלב? **באר!**

(3) האם מדינא מותר לעשות הבורגרים בבורגר קינג? (בלי קשר למראית עין) **באר!**

(4) האם יש מראית עין לאכול שניצל ולשתות חלב סויה? **באר!**

(5) חלב הנמצא בקיבה: האם מותר לאכלו עם בשר? ראשונים ופוסקים

(6) המתנה בין בשר לחלב: למה צריך לשהות אחר אכילת בשר – תביא ב' טמעים מהראשונים, ומה הקולא היוצא מכל שיטה?

(7) כיצד יש לנהוג באכילת בשר ועוף אחר גבינה? **באר**

(8) אכל תבשיל בשר (אין בו בשר עכשיו), ורוצה לאכול עכשיו תבשיל גבינה (אין בו גבינה עכשיו). מה עליו לעשות?

מה הדין, ותביא מקור לתשובתך:

(9) אכל המבורגר לפני חצי שעה, האם מותר לשבת ליד חברך (מכירים ואין מקפידים) כשהוא אוכל סלט יוני (שיש הרבה גבינה בולגרית בפנים)?

(10) אשתך חתכה בצל עם סכין בשרי בן יומו ושמה לתוך הקוגל תפוח אדמה. ואכלת והיה טעים. כמה זמן צריך לחכות עד שמותר לאכול גבינה? ומה הדין אם הסכין היה אינו בן יומו?

(11) אתה רוצה לאכול נקניק בשר, האם מותר לשבת ליד מי שאתה מכיר אבל אתם שונאים זה את זה, והוא אוכל מאכל חלבי?

(12) אם היה קצת מרק עוף על אצבע שלך, ולקקת האצבע אבל לא בלעת, האם צריך להמתין כאילו אתה בשרי עכשיו?

(13) אם אחר שש שעות מצא בשר בין השיניים, מה עליו לעשות?

(14) אם שתה מכוס בלילה כשאכל בשרי לארוחת ערב, ובבוקר הכוס עדיין על השלחן. אם שותה ממנו עכשיו, האם צריך להמתין כאילו הוא בשרי?

הצלחה רבה!

בשר בחלב

יו"ד סימן צ"א, סימן צ"ב

יש להקפיד על כתב ברור ומסודר. שם _____.

לפניך אחד עשרה שאלות: עליך לבחור מתוכם רק עשר שאלות להשיב עליהם.

א. כלי איסור נקי:

1. האם אפשר ללכת למלון ללא הכשר, ולהזמין פירות לא חתוכים על צלחות, וכוס קולה?

ב. נגיעות בין מאכלים:

1. גבינה צהובה שנגעה בפרוסת לחם, האם מותר להוריד את הגבינה, ולהניח פסטרמה על אותה פרוסת לחם?

ג. איסור כדי קליפה:

1. מאכל שנאסר כדי קליפה וא"א לקולפו, מה דינו.

ד. מליח כרותח:

1. מהו שיעור המלח להחשב "אינו נאכל מחמת מלחו" - כתוב את דעות הראשונים והכרעת השו"ע והרמ"א בזה.

ה. נפילת חלב לבשר:

1. חתיכת בשר במקרר שנשפך עליו חלב, מה דינו? (ראשונים, פוסקים).

ו. טיפת חלב שנפלה על בשר: בעניין טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר שחציה בתוך הרוטב שבקדירה ולא ניער וכיסה את הקדירה, נחלקו הראשונים (בדין החתיכה והקדירה):

1. ציין השיטות ראשונים והנ"מ לקולא ולחומרא שבכל שיטה. ומהו שיטת השו"ע והרמ"א ע"פ הסבר הט"ז והש"ך ורע"א.

ז. טיפת חלב שנפלה לקדירה:

1. תינוק שהתז חלב מבקבוק שלו לתוך חמין [צולנט] רותח על האש, ואין ידוע לאיזו חתיכה נפלה טיפת החלב. מה דינו? באר.

ח. חתיכה נעשית נבלה (חנ"נ):

1. האם אמרינן חנ"נ גם בשאר איסורים, באר השיטות וציין את פסק השו"ע והרמ"א. באר!

ט. טיפת חלב שנפלה על דופן קדירת בשר מבחוץ:

1. מה הדין להלכה [שלא בשעת הדחק]: בנפלה כנגד התבשיל, ובנפלה כנגד הריקן, והמנהג למעשה. באר (והאם יש חילוק בדין זה אם הקדירה היא חדשה או ישנה).

י. נגיעת תבשיל בקדירה:

1. נשפך חלב רותח על גבי השיש, והעמידו עליו סיר בשרי רותח, מה דינו של הסיר ושל התבשיל שבתוכו? באר.

יא. נגיעות בין כלים:

1. מה הדין בסיר של מרק עוף רותח, שנוגע בסיר חלבי שמבשלים בו פסטה עם חלב? באר.

הצלחה רבה!!

מעשה: יום שבת קודש אחד בבוקר טרם קימת ההורים, לקחו שתי תאומים בני שש כוס חד פעמי של פלסטיק, ומלאוהו חלב, ורצו לעשות ממנו גבינה. שמעו התאומים שיכולים למהר העמדת החלב ע"י חימום, אבל מאין יכולים למצוא מקור חימום? עלו להם ראיון, שיש להם מקור חימום בצלנט! אמנם ידעו התאומים שאסור לשום חלב בצלנט בשרי, אז הכניסו את הכוס בצלנט בזהירות כדי שלא ישפך חלב לתוך הצלנט. לאחר זמן קצר ועדיין לא נעשה החלב גבינה, החליטו להקשות את החלב ע"י הקפאה במקפיא. כשקמו ההורים ראו את קו החלב ההולך מהצלנט להמקפיא, וחקרו התאומים בנפרד, עד שיצאו להם הסיפור שלפניכם, ובאו לשאול אחד מגדולי זמננו. איך ראוי להורות?

מבחן י': בשר בחלב

יו"ד סימן צ"ג, סימן צ"ד, סימן צ"ה

א. ראשונים:

1. מה שיטת "בעל העיטור".
2. מה שיטת ה"רשב"א": והביאור לפי הט"ז והש"ך.
3. מה הנ"מ ביניהם. ואיך פוסקין הלכה למעשה?

ב. סכין.

1. בשר רותח שחתכו בסכין חולבת, מה דינו?

ג. דין תחיבת כף לקדירה:

1. תחב כלי חלבי שאינו בן יומו לתוך תבשיל פרווה המתבשל בקדירה בשרית בת יומה, ואין ששים בתבשיל כנגד החלק הנתחב מהכלי. מה (קצת) נוהגין, בני אשכנז?
2. מה הדין במקרה הנ"ל אם יש ששים כנגד החלק הנתחב?

ד. כלי שלישי.

1. מצא "קניידל" עם מרק בשרי בתוך קערה חלבי בת יומה. באר צדדי השאלה.

ה. קערות שהודחו ביורה חולבת - האם מותרים? ציין את צדדי הענין שהובאו בראשונים בזה, וכיצד נפסק להלכה.

1. קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת - האם מותרים? ציין את צדדי הענין שהובאו בראשונים בזה, וכיצד נפסק להלכה.

ו. נ"ט בר נ"ט.

1. אשת חיל בשלה אורז בסיר בשרי, האם מותר לה לחמם את האורז בסיר חלבי ולהגיש ולאכול בסעודה חלבית? באר צדדי השאלה.

ז. הגדר של נ"ט בר נ"ט: שאלות קצרות.

1. מה הדין של 'בשעת בישול'?
2. מה הדין טעם הבא ממאכל, למאכל שני, ומשם למאכל שלישי?
3. מה הדין ד'נ"ט בר נ"ט דאיסורא'?
4. דגים שעלו בקערה של בשר, האם מותר לאכול משום סכנה, ומה הראיה?

ח. נ"ט בר נ"ט:

1. מתי נחשב נ"ט בר נ"ט. הבא שיטות הראשונים בזה ומהי הכרעת השו"ע, הרמ"א, והש"ך [בג' דרגות. לגרום נ"ט בר נ"ט, לכתחילה, ובדיעבד].

ט. עירוי.

1. בישל מרק פרווה, בכלי חלבי, האם מותר לערות משם לקערה בשרי בת יומה?

י. להניח לכתחילה:

1. האם מותר לבשל בשר בסיר על הכיריים (גז), ליד סירים שהם פרווה או חלבי? מה השאלה, והכללים.

הצלחה רבה!!

בחינה – הלכות בשר וחלב – סימן פ"ז, פ"ח, פ"ט, צ'

שם:

עליך לענות כל השאלות בכתב ברור. שים לב: אורך השורות אינו מעיד על אורך התשובה

- (1) אם כבש בשר וחלב ביחד, האם אסור מדאורייתא, מדרבנן, או מותר, ולמה: לאכלו? לבשלו? בהנאה? לאכלו: יש איסור דרבנן, ואינו דאורייתא כיון שאינו דרך בישולו. ש"ך (ס"ק ב'). לבשלו: יש איסור דאורייתא (דלא כיד שאול), כדאי ברע"א ריש סי' פ"ז (ג' פעמים) וכ"כ הפת"ת בשם הנו"ב. בהנאה: הב"י (סוף סי' פ"ז, וסוף סי' צ"א) כ' אין למחות, וכ"כ הדר"מ (ריש סי' פ"ז). והיש"ש פסק להחמיר, כמו שגזרו לענין אכילה. אבל המחבר (סוף סי' צ"א) ורמ"א (ריש סי' פ"ז) והש"ך פסק להקל, ומותר.
- (2) אם אכל סוס-בורגר שנתבשל ממש עם חלב, האם עבר על איסור בשר וחלב? באר! בהמה טמאה שנתבשל עם חלב, אין איסור דאורייתא. ב"י, ט"ז, ש"ך כתבו שאפי' אין איסור דרבנן, דלא כהב"ח.
- (3) האם מדינא מותר לעשות הבורגרים בבורגר קינג? (בלי קשר למראית עין) באר! נבילה אסור מדאורייתא לבשל עם חלב. אמנם תלוי במצוי איך עושים הבורגרים, אם ע"י צלי או לא. שאם ע"י צלי, יש מחלוקת אם דינו כמו בישול. ואם רק נותן חם ע"ג חם, הוא רק איסור דרבנן [רע"א, פת"ת, בשם מהרש"ל], ולכן להלכה אין איסור הנאה. אבל לכאורה לפי המנח"י הו"ד ברע"א, ע"פ הרמ"א (סי' פ"ז סעי' ו'), אינו ראוי לעשות הבורגרים.
- (4) האם יש מראית עין לאכול שניצל ולשתות חלב סויה? באר! כיון שניצל הוא מעוף, ולכן לרמ"א יש להקל. אבל ליש"ש וש"ך, אסור מדינא. וכן חושש ה"ט"ז. ובחדרי חדרים, יש להקל.
- (5) חלב הנמצא בקיבה: האם מותר לאכלו עם בשר? ראשונים ופוסקים מחבר (סתם וי"א, הל' כסתם) כדעת הרמב"ם והרי"ף: שאפי' בצלול יש להקל. [ויש לדון מצד מר"ע]. רמ"א, כדעת ר"ת: רק בקרוש יש להקל. ש"ך חושש לדעת רש"י: שאפי' בקרוש יש להחמיר, ובמקום הפסד יש להקל.
- (6) המתנה בין בשר לחלב: למה צריך לשהות אחר אכילת בשר – תביא ב' טעמים מהראשונים, ומה הקולא היוצא מכל שיטה? ט"ז (ס"ק א'), ונש"ר (ס"ק ב'): שבטור יש ב' טעמים. א' רש"י: שהבשר מוציא שומן ומושר טעם עד זמן ארוך. ולפ"ז מי שלועס אינו צריך להמתין. ב' רמב"ם: משום בשר שבין השיניים מקרי בשר עד ו' שעות. ולפ"ז גם הלועס חייב להמתין. ויש קולא בבשר שבין השיניים שאחר ו' שעות. וקי"ל להחמיר כשניהם.
- (7) כיצד יש לנהוג באכילת בשר ועוף אחר גבינה? באר! אם הוא גבינה רכה: צריך נט"י קינוח והדחה. אם הוא גבינה קשה: רמ"א, נכון לעשות שש שעות, לש"ך שעה אחת.
- (8) אכל תבשיל בשר (אין בו בשר עכשיו), ורוצה לאכול עכשיו תבשיל גבינה (אין בו גבינה עכשיו). מה עליו לעשות? לפי המחבר: אכל תבשיל של בשר, מותר לאכול אחריו תבשיל של גבינה; והנטילה ביניהם אינה אלא רשות. לפי הרמ"א: ויש מצריכים נטילה. רע"א: במנ"י בשם רש"ל, ועתה נהגו איסור אפי' בתבשיל גבינה אחר תבשיל בשר: מה הדין, ותביא מקור לתשובתך: אכל המבורגר לפני חצי שעה, האם מותר לשבת ליד חברך (מכירים ואין מקפידים) כשהוא אוכל סלט יוני (שיש הרבה גבינה בולגרית בפנים)? כן: פת"ת בשם פמ"ג, יש להקל [דלא כהבית יעקב].
- (9) אכל המבורגר לפני חצי שעה, האם מותר לשבת ליד חברך (מכירים ואין מקפידים) כשהוא אוכל סלט יוני (שיש הרבה גבינה בולגרית בפנים)? כן: פת"ת בשם פמ"ג, יש להקל [דלא כהבית יעקב].

10) אשתך חתכה בצל עם סכין בשרי בן יומו ושמה לתוך הקוגל תפוח אדמה. ואכלת והיה טעים. כמה זמן צריך לחכות עד שמותר לאכול גבינה? ומה הדין אם הסכין היה אינו בן יומו?
אין צריך להמתין: רע"א.

11) אתה רוצה לאכול נקניק בשר, האם מותר לשבת ליד מי שאתה מכיר אבל אתם שונאים זה את זה, והוא אוכל מאכל חלבי?
כן: פת"ת ע"פ הרא"ש הו"ד בש"ך.

12) אם היה קצת מרק עוף על אצבע שלך, ולקקת האצבע אבל לא בלעת, האם צריך להמתין כאילו אתה בשרי עכשיו?
מי שטועם תבשיל של בשר, נראה שיש להקל [כ"כ בפר"ח, מחה"ש, וערה"ש, ועוד. ויש לחלק בציור של הפמ"ג, שלועס תבשיל שיש בו שומן. וצ"ע].

13) אם אחר שש שעות מצא בשר בין השיניים, מה עליו לעשות?
מחבר: צריך להסירו. ומוסיף הרמ"א, שגם צריך להדיח פיו קודם שיאכל גבינה. ומפרש הש"ך, שבעי נמי קנוח.

14) אם שתה מכוס בלילה כשאכל בשרי לארוחת ערב, ובבוקר הכוס עדיין על השלחן. אם שותה ממנו עכשיו, האם צריך להמתין כאילו הוא בשרי?
לא. עי' הש"ך (סי' פ"ט ס"ק י"ט) [ועי' רמ"א סוף סי' פ"ח].

הצלחה רבה!

בשר בחלב

יו"ד סימן צ"א, סימן צ"ב

שם _____.

יש להקפיד על כתב ברור ומסודר.

לפניך אחד עשרה שאלות: עליך לבחור מתוכם רק עשר שאלות להשיב עליהם.

א. כלי איסור נקי:

1. האם אפשר ללכת למלון ללא הכשר, ולהזמין פירות לא חתוכים על צלחות, וכוס קולה?
תשובה: מחבר: אסור במידי דלא אורחיה בהדחה. וט"ז למד זה אפילו בכלי נקי, משא"כ הש"ך. רמ"א (הגירסא לפנינו): אם בלע הכלי רק בצונן, מותר להניח דבר יבש. ט"ז: אם הכלי משתמש באיסור חם, יש להשתמש בהיתר צונן והוא יבש. ואם הכלי השתמש באיסור צונן, יש להשתמש בחם יבש, וכ"ש בלח צונן. ש"ך: אם הוא צונן, עראי, וי"א אינו כלי חרס, יכול להשתמש בדבר צונן אפילו לח אא"כ הוא דבר חריף.

ב. נגיעות בין מאכלים:

1. גבינה צהובה שנגעה בפרוסת לחם, האם מותר להוריד את הגבינה, ולהניח פסטרמה על אותה פרוסת לחם?
תשובה: אם הוא יבש, יש להקל. ואפילו יש לחלוחית, כתב הש"ך להקל ע"י הדחה. אמנם הפמ"ג הביא הכנה"ג שחולק עליו, שאינו מהני. ומסקנת הפת"ת, במקום הקשה סגי בהדחה, ובמקום הרך בעי גרידה.

ג. איסור כדי קליפה:

1. מאכל שנאסר כדי קליפה וא"א לקולפו, מה דינו.
תשובה: מחלוקת ר"ת וריב"א. ופסק המחבר להקל בחלב, והרמ"א כתב להקל בבשר (בזמן שהבשר צריך קליפה ולא קלפוהו ובשלו כך). המהרש"ל והט"ז חולק ומחמיר כריב"א. והש"ך מיקל רק במקום דלא שייך ביה קליפה, היינו שהוא דבר הנבלל והקליפה נתערבה. וממילא ה"ה בבשר, רק אם הקליפה אינו ניכר, יש להקל. ורע"א מביא המג"א שמחלק דהכא דוקא בתתאה גבר דהקליפה חומרא בעלמא דאדמיקר ליה בלע בזה מקילים דיעבד אבל לא בעלמא. ודוקא בנפסק הקלוח אבל בחלב רותח שנפל על הבשר בלא נפסק הקלוח יש להחמיר. ועי' פת"ת שמחלק בין בב"ח להקל, ושאר איסור רק בהפמ"ר.

ד. מליח כרותח:

1. מהו שיעור המלח להחשב "אינו נאכל מחמת מלחו" - כתוב את דעות הראשונים והכרעת השו"ע והרמ"א בזה.
תשובה: ג' שיטות בראשונים: רש"י, מליחת בשר להצניע. ר' יעקב ישראל, מולח לדרך. ר"ת, מליחה לקדירה (שמולחים את הבשר להוציא דמו). הלכה: מחבר, מליחה לקדירה. מליח דבעי לה לארחא, אפילו לאחר שהדיח, הוי אינו נאכל מחמת מלחו, וכל זמן שלא שראו במים דינו כרותח. רמ"א, דאנן אין בקיאיין בדבר, ויש לחשב אפילו מליחת צלי. וטוב להחמיר במקום שאין הפמ"ר. והאם מחמירים גם בכחוש: רע"א בכחוש י"ל דל"א תרתי דא"א בקיאים בין כחוש לשמן ולא בקיאים בין מליחת צלי לקדירה וסגי בקליפה. דלא כפמ"ג דכתב בפשיטות דאף בכחוש אסרי' מליחת צלי.

ה. נפילת חלב לבשר:

1. חתיכת בשר במקרר שנשפך עליו חלב, מה דינו? (ראשונים, פוסקים).

תשובה:

בחולין קיב, צלי בעי קליפה.
ראשונים: יש מחמירים (ס' התרומה, רא"ש), שאפילו צלי צונן בעי קליפה. יש מיקלים (רשב"א, ר"ן) שרק צלי רותח בעי קליפה [וצלי צונן בעי רק הדחה], כדין כל חם לתוך צונן.
הלכה: מחבר, רק צלי רותח בעי קליפה. רמ"א, אפילו צלי צונן בעי קליפה אא"כ הפמ"ר.
עוד גמרא שם, בקעים או תבלין כוליה אסור.
ראשונים: י"א (רשב"א, ר"ן) שרק בצלי רותח, שאם יש בקעים או תבלין כולו אסור. י"א (סמ"ק) רק צלי ואפילו צונן: שאם יש בקעים או תבלין כולו אסור. י"א (ס' התרומה) אפילו הוא חי, שאם יש בקעים או תבלין כולו אסור.
הלכה: מחבר, רק צלי רותח. רמ"א, רק צלי ואפילו בצונן אא"כ הפמ"ר. ש"ך (ס"ק כ"א), צ"ע אם יש להקל. ט"ז (ס"ק י"ב), נמלח קצת [הכותח] יש להחמיר אפילו בהפמ"ר, דתרי קולי לא מקלינן בשביל הפסד מרובה. גר"א (ס"ק ל"ח), מחמיר שאפילו הוא חי.
להשאלה: אם אין פילי או תבלין, למחבר בעי רק הדחה, ולרמ"א בעי קליפה אא"כ הפמ"ר. במקום שיש פילי או תבלין, למחבר בעי רק הדחה, לרמ"א בעי כולו אא"כ הפמ"ר, להש"ך צ"ע אם יש להקל, לט"ז כנ"ל.

ו. טיפת חלב שנפלה על בשר: בעניין טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר שחציה בתוך הרוטב שבקדירה ולא ניער וכיסה את הקדירה, נחלקו הראשונים (בדין החתיכה והקדירה):

1. ציין השיטות ראשונים והנ"מ לקולא ולחומרא שבכל שיטה. ומהו שיטת השו"ע והרמ"א ע"פ הסבר הט"ז והש"ך ורע"א.

בשר בחלב

יו"ד סימן צ"א, סימן צ"ב

יש להקפיד על כתב ברור ומסודר. שם _____

תשובה: ראשונים: לר"י, לשער כנגד כל הקדרה. לרש"י לשער כנגד החתיכה (למרדכי, רק חלק החתיכה שהוא חוץ לקדרה. לד"מ והש"ך, כל הקדירה. להט"ז, ואח"כ צריך לשער הקדרה כנגד החתיכה). לרש"י יש קולא, דאם אין לו ששים בקדרה כנגד הטיפה, עדיין שאר הקדרה מותר חוץ מהחתיכה (חוץ להבנת הט"ז ברש"י), משא"כ לר"י. ולרש"י יש חומרא, דאם יש ששים רק בקדרה ולא בחתיכה, החתיכה אסור משא"כ לר"י.

הלכה: דעת המחבר, לפי הט"ז, הוא כמו רש"י (לפי הבנתו) שלשער כנגד החתיכה ואח"כ לשער הקדרה כנגד החתיכה. ולפי הש"ך, דעתו כמו הר"י. דעת הרמ"א, לפי הט"ז, הוא כמו הר"י אבל מחמיר על חתיכה עצמה מסברא נפשיה. לפי הש"ך, הוא חושש לשיטת ר"י ורש"י, וממילא צריך לשער כנגד החתיכה וגם כנגד הקדרה. ולפי רע"א, כיון שא"א בקיאים בין כחוש לשמן, ממילא דאם אין הקדירה ס' נגד הטפה אסור הכל.

ז. טיפת חלב שנפלה לקדירה:

1. תינוק שהתז חלב מבקבוק שלו לתוך חמין [צולנט] רותח על האש, ואין ידוע לאיזו חתיכה נפלה טיפת החלב. מה דינו? באר.

תשובה: למחבר: נוער הקדירה עד שישבו ויתערב הכל. ואין כאן ביטול איסור, כיון שעומד להצטרף. לרמ"א: מהני רק אם מנער מיד. אבל אח"כ, כל החתיכה צריך ששים בפני עצמו.

ח. חתיכה נעשית נבלה (חנ"נ):

1. האם אמרינן חנ"נ גם בשאר איסורים, באר השיטות וציין את פסק השו"ע והרמ"א. באר!

תשובה: ראשונים: ר' אפרים מיקל. ר"ת מחמיר. הראב"ד והמרדכי פסק להקל רק בלח. פוסקים: המחבר פסק להקל כר"א, הרמ"א מחמיר אפילו בלח אא"כ הוא מקום הפמ"ר. ועוד, אם אינו דבוק יש להקל בצירוף ר"י ור' אפרים. ולא אמרינן חנ"נ בכלי מבליעת איסור, (לרמ"א גוף הכלי אא"כ חרס, להש"ך אפילו בבליעות אא"כ חרס). ובהפמ"ר יש להקל במליחה.

ט. טיפת חלב שנפלה על דופן קדירת בשר מבחוץ:

1. מה הדין להלכה [שלא בשעת הדחק]: בנפלה כנגד התבשיל, ובנפלה כנגד הריקן, והמנהג למעשה. באר (והאם יש חילוק בדין זה אם הקדירה היא חדשה או ישנה).

תשובה: כנגד התבשיל: צריך ששים בתבשיל כנגד הטיפה. והאוכל מותר, והקדרה צריך להכשיר. הש"ך וב"י, מעיקר הדין. היש"ש והט"ז, כיון שנראה כאילו נאסר בחלב. כנגד הריקן: המחבר פסק שנהגו להחמיר על האוכל, והש"ך הו"ד התרה"ד שהמנהג להקל ולהמתין עד שיצטנן. ולכו"ע, כנגד האש יש להקל. והקדרה חדשה.

י. נגיעת תבשיל בקדירה:

1. נשפך חלב רותח על גבי השיש, והעמידו עליו סיר בשרי רותח, מה דינו של הסיר ושל התבשיל שבתוכו? באר.

תשובה: לרמ"א, דינו כמו חם לתוך צונן, כיון שהחלב על השיש דינו ככלי שני. ממילא, מצד תאנה גבר צריך רק קליפה. והסיר צריך להכשיר, והאוכל מותר. אמנם, אם אצל האש, דינו ככלי ראשון, וגם האוכל צריך ששים.

יא. נגיעות בין כלים:

1. מה הדין בסיר של מרק עוף רותח, שנוגע בסיר חלבי שמבשלים בו פסטה עם חלב? באר.

תשובה: בלי רוטב, לכתחילה יש להחמיר, בדיעבד מותר. עם רוטב, אסור.

הצלחה רבה!!

מעשה: יום שבת קודש אחד בבוקר טרם קימת ההורים, לקחו שתי תאומים בני שש כוס חד פעמי של פלסטיק, ומלאוהו חלב, ורצו לעשות ממנו גבינה. שמעו התאומים שיכולים למהר העמדת החלב ע"י חימום, אבל מאין יכולים למצוא מקור חימום? עלו להם ראיון, שיש להם מקור חימום בצלנט! אמנם ידעו התאומים שאסור לשום חלב בצלנט בשרי, אז הכניסו את הכוס בצלנט בזירות כדי שלא ישפך חלב לתוך הצלנט. לאחר זמן קצר ועדיין לא נעשה החלב גבינה, החליטו להקשות את החלב ע"י הקפאה במקפיא. כשקמו ההורים ראו את קו החלב ההולך מהצלנט להמקפיא, וחקרו התאומים בנפרד, עד שיצאו להם הסיפור שלפניכם, ובאו לשאול אחד מגדולי זמננו. איך ראוי להורות?

מבחן י': בשר בחלב

יו"ד סימן צ"ג, סימן צ"ד, סימן צ"ה

א. ראשונים:

- מה שיטת "בעל העיטור".
תשובה: אם בישל חלב בקדרה בשרי והיא בת יומא ויש בה ס' (1) י"א מבשל בה ממין שבישל בה עכשיו. (2) י"א דקי"ל כלי חרס אינה יוצא מידי דופיו לעולם, ואין לה תקנה אלא שבירה. (3) והלכה: שיכול לבשל בה מאיזה מין שירצה.
- מה שיטת ה"רשב"א": והביאור לפי הט"ז והש"ך.
תשובה: אם בישל ירקות [היתר] בקדרה בשרי, מותר לבשל בה אח"כ גבינה, שנתמעט בה כח בלע הבשר. לפי הט"ז: רק אם מבשלין בשוה. לפי הש"ך: הגעלה גמורה שהמים יעלו רתיחה [ושיגעל את כל הכלי].
- מה הנ"מ ביניהם. ואיך פוסקין הלכה למעשה?
תשובה: בין הרשב"א ובעל העיטור. (1) י"ל שהבה"ע הוי כלי חרס, משא"כ הרשב"א [וכן ט"ז, ונקה"כ]. (2) א"נ שהבה"ע הוי חלב. והרשב"א סבר כיון דחלב הוא אסור בבשר אינו בדין שיהא הוא הגורם היתר, א"נ החלב אין כח להקליש כ"כ [דר"מ ד', וכ"נ הב"י]. ש"ך בנקה"כ פסק כרשב"א, דלא כמהרש"ל הו"ד בט"ז. וכן הש"ך בנקה"כ חולק על הבעל העיטור.

ב. סכין.

- בשר רותח שחתכו בסכין חולבת, מה דינו?
תשובה: (1) סכין בנ"י: מחבר (סי' צ"ד סעי' ו'), כל החתיכה אסורה אם אין בה ס' כנגד מקום הסכין שחתך הבשר. (מצד הבליעות). רמ"א, והסכין צריך הגעלה. ומוסיף הט"ז, שצריך ג"כ קליפה. (2) סכין אינו בנ"י, או אם אינו יודע שהוא בן יומו: אינו אסור הבשר אלא כדי קליפה (משום שמנונית הסכין) [דהיינו ששים וקליפה, עי' ט"ז ונקה"כ]. והסכין מותר להשתמש בו שאר דברים, ש"ך ס"ק ל"א (עי' פמ"ג, מצד המנהג יש להחמיר). וכ"רע"א, אם הסכין נקי אינו צריך אפילו קליפה. (3) כל זה בכלי ראשון, אבל בכלי שני: הבשר צריך קליפה, והסכין נעיצה בקרקע. ולפי המחמירים לגבי דבר גוש, דיני כמו כלי ראשון. וכ' הט"ז, כיון שיש דוחקא דסכינא, יש להחמיר בדבר גוש.

ג. דין תחיבת כף לקדירה:

- תחב כלי חלבי שאינו בן יומו לתוך תבשיל פרווה המתבשל בקדירה בשרית בת יומה, ואין ששים בתבשיל כנגד החלק הנתחב מהכלי. מה (קצת) נוהגין, בני אשכנז?
תשובה: (1) נוהגין להחמיר לאכול המאכל כמין הכלי שהוא בן יומו, דהיינו כלי בשרי. (2) לאסור הכלי שאינו בן יומו, הכלי חלבי. (3) אין לאכלו לא עם בשר ולא עם חלב. (2) מה הדין במקרה הנ"ל אם יש ששים כנגד החלק הנתחב?
תשובה: רמ"א (סי' צ"ד סעי' ה'), הכל שרי. ולפי הש"ך (ס"ק ח'), צריך להכשיר הכף. אבל רע"א (שם) פסק שאפי' בהכף יש להקל.

ד. כלי שלישי.

- מצא "קניידל" עם מרק בשרי בתוך קערה חלבי בת יומה. באר צדדי השאלה.
תשובה: (1) לענין כלי שלישי: החת"ס כ' דרגילים להחמיר אם לא בהפ"מ ויש עוד סברות להתיר ובכל זאת א"א להכשיר הכלים ולהשהות כלי חרס או מצריכים הכשר ושיהיו ולפעמים ג"כ להגעיל הכ"ח ג"פ ברותחין אחר השיהוי דכל מה דאפשר לו למיעבד בהיתרא עבדינן ואז ר"ל כשהוא הפ"מ ועבדינן כל טצדקאי הנ"ל בוודאי יש להקל. אבל הפת"ת (סי' צ"ד ס"ק ז') כ' שהמורים שלנו אין נוהגים כן. (2) לענין דבר גוש: הרמ"א (סי' צ"ד סעי' ו') ט"ז וחת"ס הו"ד בפת"ת סבר להקל, ונחשב כמו דבר לח. אבל האו"ה ומהרש"ל נחשב הגוש כמו כלי ראשון. (3) לענין גוש המוקף רוטב שהוא בתוך כלי שני, אם דינו כדבר לח או דבר גוש: הפת"ת (סי' צ"ד ס"ק ז') מביא בשם התוס' יו"ט שנחשב דבר לח. רק יש לדון, מה הדין אם הקניידל רק חצי בתוך על מרק וחצי בחוץ. (4) לענין מצקת: הפוסקים תן המצקת החומרות של כלי ראשון והחומרות של כלי שני. אבל בצירופים, יש להקל.

מבחן י': בשר בחלב

יו"ד סימן צ"ג, סימן צ"ד, סימן צ"ה

ה. קערות שהודחו יחד:

1. קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת - האם מותרים? ציין את צדדי הענין שהובאו בראשונים בזה, וכיצד נפסק להלכה.

תשובה:

(1) ראשונים: תוס' מחמיר אף אם נאמר לאו דוקא עלו אלא אפילו נתבשלו. שהקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה והוי טעם שני באיסור. ועוד דהא כשהטעם שני של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת, וכ"כ הט"ז (סי' צ"ד ס"ק ז') והש"ך (סי' צ"ה ס"ק ה', ס"ק י"ב) דטעם השניה עיקר. והרא"ש מיקל אף לריב"ן שמחמיר בבישול, שיש להקל כאן במקום שאין ממשות. (2) פוסקים: מחבר (סי' צ"ה סעי' ג') מיקל כרא"ש, וכ' הש"ך אבל לא לכתחילה. והוא שיאמר ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן. אבל אם היה שומן דבוק בהן, צריך שיהא במים ס' כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה. והרמ"א פסק כתוס' אלא א"כ אחד מן הכלים אינן בני יומן מבליעת כלי ראשון, ואז כל הכלים מותרים והמים נוהגין בהן איסור לכתחילה. אבל בכלי שני, אפי' אם הם מלוכלכים, הכל שרי [אבל המחמירים בכלי שני, ה"ה כאן].

ו. נ"ט בר נ"ט.

1. אשת חיל בשלה אורז בסיר בשרי, האם מותר לה לחמם את האורז בסיר חלבי ולהגיש ולאכול בסעודה חלבית? באר צדדי השאלה.

תשובה:

אם הסיר בשרי היה אינו בני, מותר לחמם את האורז בסיר חלבי ולהגיש וגם לאכול בסעודה חלבית. [דלא כמהרש"ל].
אם הסיר בשרי היה בני, מותר לה לחמם את האורז בסיר חלבי [כלי שלהם. עי' רע"א, שאפילו לבישול. דלא כמהרש"ל הו"ד בט"ז, שחולק על הרמ"א], אבל לאכול בסעודה חלבית (כשיש חשש לאכול ממש עם חלבית) למחבר יש להקל אבל לרמ"א אסור.

ז. הגדר של נ"ט בר נ"ט: שאלות קצרות.

1. מה הדין של 'בשעת בישול'?

תשובה:

פת"ת (סי' צ"ה ס"ק א') - י"א שאינו נחשב נ"ט בר נ"ט (חו"ד) דכיון שנפל בשעת הבישול ובישול מפעפע בכלי הכלי לחומרא והבלוע מקושר הוא עם התבשיל חשבינן כאילו נפל לתבשיל והוי טעם אחד. ויש חולקים (בתשובת בית אפרים).

2. מה הדין טעם הבא ממאכל, למאכל שני, ומשם למאכל שלישי?

תשובה:

פת"ת (סי' צ"ה ס"ק א') - י"א שאינו נחשבת נ"ט כלל, רק אם טעם הראשון בכלי (פמ"ג), ויש חולקים (פני אריה).

3. מה הדין דנ"ט בר נ"ט דאיסורא?

תשובה:

אסור. ר"ן הו"ד בב"י ופוסקים.

4. דגים שעלו בקערה של בשר, האם מותר לאכול משום סכנה, ומה הראיה?

תשובה:

מותר, והראיה מעשים בכל יום. ט"ז (ס"ק ג').

ח. נ"ט בר נ"ט:

1. מתי נחשב נ"ט בר נ"ט. הבא שיטות הראשונים בזה ומהי הכרעת השו"ע, הרמ"א, והש"ך [בג' דרגות. לגרום נ"ט בר נ"ט, לכתחילה, ובדיעבד].

תשובה:

ראשונים.

ריב"ן בשם רש"י, רק עלו.

ס' התרומה, להקל בעלו וגם בישול ולא בצלי.

והר"ן מיקל בכל ציורים.

פוסקים.

המחבר (סי' צ"ה סעי' א', סעי' ב') מיקל כהר"ן, אבל מפרש הש"ך שאסור לגרום נ"ט בר נ"ט.

הרמ"א (סי' צ"ה סעי' ב') חושש לרש"י, ובדיעבד פסק כר"ן. אבל הרמ"א מיקל לכתחילה בג' ציורים, אינו בני, כלי שלהם, עלו.

והש"ך פסק כס' התרומה, ואוסר בצלי אפי' בדיעבד.

ט. עירוי.

1. בישל מרק פרווה, בכלי חלבי, האם מותר לערות משם לקערה בשרי בת יומה?

תשובה:

אם הכלי חלבי אינו בני: יש להקל.

מבחן י': בשר בחלב

יו"ד סימן צ"ג, סימן צ"ד, סימן צ"ה

אבל אם הכלי חלב ב"י: לפי הרמ"א, אסור לערות משם לקערה בשרי בת יומה אא"כ המרק אינו יס"ב. והש"ך (סי' צ"ה ס"ק ה') כ' להקל בדיעבד והמשאת בנימין פסק שכל המחמיר בזה אינו אלא מן המתמיהין

י. להניח לכתחילה:

1. האם מותר לבשל בשר בסיר על הכיריים (גז), ליד סירים שהם פרווה או חלבי? מה השאלה, והכללים.

תשובה: (מצד סוגייתו).

ליד סירים פרווה: לא - כיון שחושש שנופל אחד על השני, ואם יהיה בעין, לא בטול. [ואם לא יהיה בעין, יש להקל].

ליד סירים חלבי: המחבר (סי' צ"ה סעי' ו') מיקל, והרמ"א מחמיר לכתחילה כנ"ל.

בדיעבד, יש להקל בשניהם.

ואם הם מכוסים, או אין חשש שנופל טיפה חד לשני יש להקל לכתחילה.

ידיעה חשובה!

הל' בב"ח (הופשטטר, פרק ז' סעי' ל"ג) – "פי ששים כנגד כף לפי מציאות זמננו: כפי הנמצא בבדיקות, בכמות שיש בה מעל 180 סמ"ק בערך, יש פי ששים כנגד כף סטנדרטית"^{קב}, וא"כ **בכוס שתיה רגילה**^{קא} [אף שאיננה מלאה עד למעלה ממש, אלא כדרך ששותים הימנה] **יש בוודאי יותר מששים נגד הכף**, ובפרט כנגד כפית קטנה. ובקדירה, אפילו כשאיננה מלאה יש בה הרבה יותר מששים כנגד הכף".

הע' ק"ב - "בדקנו ארבע כפות שונות מתוצרת מדינות וחברות שונות ונמצא שכולן מחזיקות אותו הנפח".

הע' ק"ג - "שבדר כלל תכולתה - עפ"י מדידה - היא 237 סמ"ק".

הצלחה רבה!!